

# DELO

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE S.T.O.

Podpisujemo proti  
razkosanju!

Živela Sovjetska zveza,  
zaščitnica naših interesov!

OBNOVLJENA IZDAJA LETO V. ŠTEV. 260

TRST - TOREK, 13. OKTOBRA 1953

CENA 10 LIR

# SOVJETSKA PROTESTNA NOTA proti razkosanju našega Ozemlja

V ponedeljek je sovjetska vlada poslala vladama ZDA in Anglije noto, v kateri se pravi:

Dne 8. oktobra sta vladi Združenih držav in Velike Britanije naznanili svoj sklep, da izročita cono A STO Italijanski vladi. Ta sklep vlad Združenih držav in Velike Britanije, sklep, ki deli na dva dela Tržaško ozemlje, je treba smatrati kot zelo grobo kršitev določb mirovne pogodbe z Italijo, ki se nanašajo na ustanovitvev STO. Kot znano, predvideva mirovna pogodba z Italijo ustanovitev Svobodnega tržaškega ozemlja, nevtiralnega in demilitariziranega, ki bi se moral vladati na podlagi začasnega režima in s statutom STO, ki bi jamčili prebivalstvu demokratično pravico in svobodo. Na podlagi mirovne pogodbe bi moral Varnostni svet OZN določiti tržaškega guvernerja, nato bi se moral organizirati vladni svet Ozemlja, ustanovljen bi se moral parlament in pripraviti osnutek ustave. Mirovna pogodba je nadalje predvidevala, da bi morale v 135 dneh po imenovanju guvernerja vse čete zapustiti Tržaško ozemlje. Na podlagi obveznosti, ki so jih prevzeli Združene države, Velika Britanija, Francija, Sovjetska zveza in druge države, ki so bile sodelujoče pri mirovni pogodbi z Italijo, na podlagi protokola Sveta zunanjih ministrov teh štiri države, ki je zasedal 12.

decembra 1946, bi se bila morala zagotoviti določitev guvernerja za STO s strani Varnostnega sveta, dočim bi moral istačasno stopiti v veljavo mirovna pogodba z Italijo.

Te obveznosti — nadaljuje nota — niso bile izvedene, ker nista vladi Združenih držav in Velike Britanije izpolnili sprejetih obveznosti, kar se tiče ustanovitve STO, in sta odbili vse Varnostnemu svetu predlagane kandidature za funkcijo guvernerja STO, čeprav nista imeli nobenega razloga za svojo odklonitev. Vladi Združenih držav in Velike Britanije sta odklonili svoje priporočilne imenovanje katerega koli kandidata za funkcijo guvernerja, tudi kandidata, ki sta jih prej sami predlagali Varnostnemu svetu. Kršitev sporazumov s strani Združenih držav in Velike Britanije, ki so jih prevzele, se odraža obehem v dejstvu, da je bil Trst spremenjen na ilegalen način v anglo-ameriško vojaško in pomorsko bazo, ki igra veliko vlogo v napadalnih načrtih severno-atlantskega bloka. V svoji izjavi skušata vladi Združenih držav in Velike Britanije — čeprav so vsa dejstva znana — razlagati, da se vse to dogaja, ker vse STO nahaja v takih okoliščinah, da je nemogoče priti do sporazuma z drugimi deželami, ki so podpisale mirovno pogodbo, katere se strinjajo z ustanovitvijo stalne-

ga režima na STO, kot ga predvidevajo sporazumi.

Dejstva o stališču Združenih držav in Velike Britanije v Varnostnem svetu OZN, ko se je razpravljalo o tem vprašanju glede imenovanja guvernerja za STO, nadalje dokazujejo, da so bile Združene države in Velika Britanija liste, ki so preprečile in preprečujejo izvedbo pogojev mirovne pogodbe z Italijo v členih, ki se tičejo ustanovitve STO. Sovjetska vlada je v svojih notah z dne 17. novembra 1951 in 24. junija 1952 že opozorila Združene države in Veliko Britanijo na dejstvo, da delitev STO ni v skladu z ohranitvijo mira in varnosti ter lahko ustvarja nove komplikacije v tem delu Evrope. V navedenih notah se je nadalje potrdilo, da je delitev Svobodnega tržaškega ozemlja proti interesom prebivalstva, ker preprečuje upravljanje demokratičnih pravic, predvidenih v statutu STO.

Vsa dejstva dokazujejo — vključuje sovjetska nota — da prinaša nova kršitev mirovne pogodbe z Italijo s strani Združenih držav in Velike Britanije neizogibna trenja med vladama ki imata skupne meje s STO ter ustvarja nevarnost za mir in varnost na tem ozemlju. Zaradi tega smatra sovjetska vlada, da je zanj potrebno izjaviti, da pada vsa odgovornost za kršitev mirovne pogodbe z Italijo na Združene države in na Veliko Britanijo.

## Tito je v Leskovcu ponudil Trst Italiji

V soboto je dal Tito v Leskovcu novo krepko brevo mirovni pogodbi z Italijo, ki jo je razen Jugoslavije podpisalo 1947. leta še 20 držav. Po svojih 14 in več »rešitvah« je v soboto prišel na dan z novim predlogom za rešitev tržaškega vprašanja, ki je še en dokaz več, da je prav Tito tisti, ki ponuja in prodaja Trst in tržaške Slovence Italiji. Evo kaj pravi:

«Pa dajmo rešiti na ta način to vprašanje: naj bi se ustanovili dve avtonomni enoti, cona B z vsem zaledjem Trsta, z vsem ozemljem cone A, ki je naseljeno ne pretežno temveč popolnoma s Slovenci. Naj bo to avtonomna enota pod suverenostjo Jugoslavije in to recimo za določeno dobo, recimo za deset ali več let. Samo mesto Trst pa naj bo za isti čas prav tako avtonomna enota pod suverenostjo Italije, s tem, da nihče nima pravice raznarodovati tega ali onega. To bi bila neka znosna rešitev».

### Posledica Titovega hlapčevstva do anglo-ameriških imperialistov

Mislimo, da je novi predlog Tita dovolj jasen in ne dopušča nikakega dvoma o izdajstvu beogradskega trinoga, ki mora delati vratolomne skoke, da prikrije pred svojimi, podlo varanimi narodi in tržaškimi Slovenci svojo hlapčevsko politiko napram Anglo-ameriškim gospodarjem. Kljub vsem visoko donečim frazam, grozljam in rožljanju z orožjem ob mejah, so Titu v bistvu predvsem pri srcu, ne morda usoda tržaškega ozemlja in njegovih prebivalcev, marveč predvsem in v prvi vrsti interesi atlantske vojske skupnosti. To razvidimo tudi iz naslednjih njegovih besed:

«Prišel sem do prepričanja, da je vprašanje sodelovanja z Italijo, posebno še vprašanje vojaškega sodelovanja, zelo daleč, če bodo oni nadaljevali s takimi poskusi, s kakršnimi so začeli».

Tita torej še posebno interesira vojaško sodelovanje z Italijo. Kaj pa je prav za prav to vojaško sodelovanje, ko pa vendar titovci vedno kričijo o »beraškem in kunjastem imperialismu«, o »državi, ki je izgubila vojno« itd? Gre v bistvu za izpopolnitev sredozemskega napadalnega pakta, v katerem so že vključene Jugoslavija, Grčija in Turčija, manjka samo še Italija, ki ni še pristopila prav zaradi ovire, katero predstavlja nerešeno tržaško vprašanje. Kakor vidimo torej je Tito pripravljen na »knovo žrtve« kar tudi sam priznava, le da bi prišlo do »okrepitve fronte proti agresiji«, to je, da bi prišlo do izpopolnitve imperialističnega vojnega bloka za napad na Sovjetsko zvezo in dežele ljudske demokracije. V tem tiči dejansko vsa skrb beogradskega zvestega hlapca atlantske politike, ki je izražena tudi v teh besedah njegovega govora v Leskovcu:

«Napravili so to, česar si oni gotovo niso želeli s tem svojim aktom, da bodo s tem, da so izročili ta memorandum, poslabšali odnose med nami in Italijo, da bodo na ta način oslabilo fronto proti agresiji, tisto fronto, za katero pravijo, da ima najslabšo točko na tem mestu, to je fronta proti agresiji, ki se ustvarja v Evropi».

Tito že odkrito pove, da ne gre tu za odnose med italijanskim in narodi Jugoslavije, marveč za odnose dveh vlad, satelitov anglo-ameriških imperialistov, ki sta podredili in podrejata svoje nacionalne interese in sploh nacionalno neodvisnost politiki najbolj zakrknjenega protisovjetizma in protikomunizma.

To je razvidno tudi iz Titovega govora, ki ga je imel naslednjega dne v Skoplju, kjer sicer preti z »vkorakanjem v cono A«, toda že v isti sapi pravi:

«Prepričan sem, da bodo tudi tokrat zmagali zdrav razum in želja, da se stvari ne zaostrejo dalje... Moja želja, in to je tudi želja vseh naših ljudi, vseh naših narodov je, da pride do znosnih odnosov, da pride do neke rešitve... kaj bi imeli od tega, če

se mi jutri udarimo z Italijani?... Naj nas pustijo same z Italijani, pa da se o tem pomenimo».

In tako »rešitev«, s katero bi pomiril — kot sam priznava — Jugoslovanske narode, je Tito privlekel na dan v svojem govoru v Leskovcu. V interesu atlantske skupnosti, za interese atlantskega bloka, za interese vojne proti Sovjetski zvezi in ljudskim demokracijam je Tito pripravljen pozabiti na vse, kar je bilo doslej med Italijo in Jugoslavijo. To je povsem jasno povedal v Skoplju z besedami:

«Toda mi smo pripravljeni, ne glede na vse to, kar je doslej bilo, kar smo govorili, nuditi roko Italijanom, zavezniki pa naj vplivajo na Italijo, naj ji rečejo, da je mnogo važnejše prijateljstvo z Jugoslavijo, kot pa vprašanje Trsta in vprašanje cone A».

Tudi s temi besedami se je Tito razkrinkal kot najzvestejši hlapec atlantskega vojnega bloka, ker je hotel povedati zaveznikom, da se prav dobro zaveda kateri so »višji interesi« in da niso to ne vprašanje Trsta in ne vprašanje cone A, marveč edino le vprašanje vojaškega sodelovanja z Italijo, to je sodelovanja v okviru atlantske skupnosti.

Kakor vidimo je tudi iz obeh zadnjih Titovih govorov še bolj jasno razvidno, da noče rešiti tržaškega vprašanja v sklopu mirovne pogodbe. Dočim je Titova vlada prvi trenutek ob objavi anglo-ameriškega diktatorskega memoranduma kričala, da bo protestirala pri OZN, Tito tega sploh ni omenil. Očividno je, da Titova vlada noče, da bi prišlo vprašanje pred to mednarodno organizacijo, kjer so Sovjetska zveza in ljudske demokracije, ker ve, da bi odločno nastopile proti vsakemu mešetarjenju ter zahtevale spoštovanje podpisanih in prevzetih obveznosti. ZDA, Anglija, Francija, Pella in Tito, vsi ti kravji mešetarji in prekupčevalci imajo ves interes, da se naše vprašanje ne reši v cilju miru, da se ne reši po določenih mirovne pogodbe, ker bi to pomenilo končno ustanovitvev STO in s tem izgubo Trsta, kot strateške vojske baze za napad na SZ. Zato je tudi zadnji Titov predlog o dveh avtonomnih enotah nova groba kršitev mirovne pogodbe, kot je težka kršitev iste, vkorakanje, jugoslovanskih čet v cono B. Tito noče postaviti tržaškega vprašanja pred OZN, ker ga hoče rešiti brez Sovjetske zveze in proti njej, in noče ga rešiti, v interesu prebivalstva STO, tržaških Slovencev, jugoslovanskih ter italijanskega naroda.

### Tito je raztrgal mirovno pogodbo

Da je prišlo do izročitve uprave cone A Italiji ima poleg ZDA in Anglije glavno krivdo tudi Tito, ki je še leta 1947 začel obračati hrbet mirovni pogodbi.

S poteptanjem pogodbe pa je Tito izdal interese tržaških Slovencev, ki jim jih je slednja jamčila, obrnil je hrbet veliki bratski slovanski deželi Sovjetski zvezi, ki se skozi vsa ta leta vedno in na vseh mednarodnih forumih bori za spoštovanje mirovne pogodbe in ustanovitvev STO. Če bi Tito ne izdal mogočnega tabora socializma in miru ter ostal zvest svojim obveznostim, bi danes ne imeli brutalnega diktata Anglo-američanov o prepuščanju uprave Italiji.

Kljub vsem spletkam, težkim provokacijam s strani beogradskega trinoga, diktatu Anglo-američanov in vsem temnim naklepom, ki se snujejo proti STO, pa nam mora biti v vzpodbudo, da imamo na naši strani veliko Sovjetsko zvezo, ki zahteva da se spoštujejo prevzete obveznosti in z dejanji dokazuje, da zanjo pogodbe niso nikake krpe papirja. V svoji nespremenjeni in še vztrajnejši zahtevi za spoštovanje mirovne pogodbe imamo na naši strani mogočino in zvesto zaveznico, imamo na naši strani veliko mednarodno fronto miru. Pred še neizvedenim diktatom naj nam bodo vsa ta dejstva v vzpodbudo in vztrajnost v veliki protestni akciji proti razkosanju STO in zahtevi, da se nudi našemu prebivalstvu možnost, da se samo izreče o svoji usodi.

## Titovci hočejo priključitev cone A in Trsta k Jugoslaviji

Ali se s tem stališčem strinjajo titovski svetovalci, ki so v občinskih svetih pristali na resolucije o ustanovitvi STO?

Ce je še kdo, ki verjame v dobronamernost titovcev, bo tokrat razumel, da so titovci najbolj zakrknjeni sovražniki STO in naših interesov.

Včeraj, v ponedeljek 12. t. m. zjutraj je izšla posebna izdaja »Primorskega dnevnika« z naslovom na devet stolpcev »Hočemo Jugoslavijo«. Postavili v tem trenutku vprašanje priključitve cone A in Trsta k Jugoslaviji pomeni postaviti se na anglo-ameriško stališče, postaviti se na Pellove stališče in izvesti zločinški načrt za onemogočitev enotne fronte proti barantanju, proti razkosanju STO, proti našim interesom, pomeni upravičiti Pellove zahteve po coni A in tudi po coni B, pomeni postaviti se proti željam in težnjam vseh tržaških Slovencev.

Franc Stoka si je prevzel težko in usodno odgovornost za ta korak tržaških titovcev. V svojem uvodniku pravi:

«Hočemo živeti v tisti državi, katere sestavljajo del smo po vseh zgodovinskih, zemljepisnih, narodnostnih, gospodarskih in kulturnih činitejih. Mi hočemo pripadati k Jugoslaviji. Mi hočemo Jugoslavijo!»

«Zato zahtevamo, da se sedaj, v teh zgodovinskih dneh končno pravično reši to naše tržaško vprašanje s priključitvijo vsega našega ozemlja s tržaškim mestom vred k Jugoslaviji».

Kaj pravijo k temu najnovejšemu titovskemu stališču tržaški Slovenci? Kaj pravijo naši ljudje, ki se borijo za ustanovitev STO, ker vedo in se zavedajo, da je STO edina rešitev, ki je danes v našem interesu ter v interesu italijanskega in jugoslovanskih narodov? Naši ljudje so za STO, ker je to predvsem v interesu miru v svetu.

Kaj bodo rekli sami titovski pristaši k temu stališču, ko so njihovi predstavniki v občinskih svetih Nabražine, Zgonika, Repentabre, Doline sprejeli skupno z ostalimi predstavniki volivcev enotne resolucije, v katerih se zahteva ustanovitev Svobodnega tržaškega ozemlja?

Kako se sklada ta najnovejša titovska zahteva s težnjami in željami našega prebivalstva? Ali ni ta zahteva provokatorska, ker upravičuje sličen korak Pellove vlade?

Dejansko se dogaja, da imajo titovci tri linije:

I. V občinskih svetih linija za ustanovitev STO;

II. linija, ki jo je Tito iznesel v Leskovcu, o predaji Trsta Italiji in priključitvi ostalega dela cone A k Jugoslaviji;

III. linija Franca Stoka in tržaškega titovskega vodstva za priključitev vse cone A k Jugoslaviji.

Ali se strinja s to linijo titovski župan zgoniške občine Obad, ki je glasoval skupno z ostalimi svetovalci za ustanovitev STO?

Ali se strinja s to linijo titovski župan v Repentabru?

Ali se strinja s to linijo titovski svetovalec v Dolini Mare?

Ali se strinja s to linijo titovski svetovalec v Nabražini Srečko Colja?

Tržaški Slovenci so sedaj poklicani, da kličejo na odgovornost titovce, ki ne morejo več trditi, da se borijo za njihove interese, ker zahtevati priključitev k Jugoslaviji pomeni zahtevati uničenje STO.

Tržaški Slovenci hočejo skupno s tržaškimi Italijani preprečiti barantanje, razkosanje STO, hočejo naj se ljudstvu omogoči, da pove svoje mnenje o vseh teh pogubonosnih kolobocijah, ki prihajajo s strani imperialistov. Rima in Beograda.

Naše ljudstvo je poklicano, da v tem trenutku napravi konec s titovskimi izdajalci, jih osami, jim pokaže povsod vrat! Dol z izdajalci, proč z izdajalci!

### Nov opičji skok Titove vlade

Po vsem dosedanem kričanju, organiziranju pouličnih manifestacij in podžiganju vojnega vdušja je Titova vlada napravila v ponedeljek nov opičji skok. Državni podtajnik za zunanje zadeve Bebler je izročil poslanikom Amerike, Anglije in Italije noto Titove vlade, v kateri predlaga sklicanje konference med Jugoslavijo, Italijo, ZDA in Veliko Britanijo, na kateri naj bi se odpravila vsa dosedanja trenja glede tržaškega vprašanja in bi se končno izvedlo barantanje na tak način, da bi bila ovca ceta in volk sli!

